

לידתו של מנהיג

שמות פרק א - שמות פרק ג פסוק ג

- ... (ח) וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדָע אֶת יוֹסֵף:
(ט) וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ:
(י) הֲבֵנָה נִתְחַכְמָה לּוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מַלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל שְׂנְאֵינוּ וְנָלַחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ:
(יא) וַיִּשְׁמְעוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוּ בְּסִבְלָתָם וַיָּבִין עָרֵי מִסְכָּנוֹת לַפְרָעָה אֶת פְּתֹם וְאֶת רַעַמְסֵס:
(יב) וַכְּאֲשֶׁר יַעֲנֶה אוֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּקְצֹוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:
(יג) וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּפֶּרֶךְ:
(יד) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בְּשָׂדֶה אֶת כָּל עֲבָדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בַּפֶּרֶךְ:
(טו) וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִילֵּדֹת הָעֵבְרִית אֲשֶׁר שָׁם הָאֵחָת שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשְּׂנִית פּוּעָה:
(טז) וַיֹּאמֶר בְּיָלְדָכֶן אֶת הָעֵבְרִיּוֹת וַרְאִיתִן עַל הָאֲבָנִים אִם בֶּן הוּא וְהַמֶּתֶן אוֹתוֹ וְאִם בַּת הִיא וְחָיָה:
(יז) וַתִּירְאֵן הַמִּילֵּדֹת אֶת הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלִיהֶן מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַתַּחֲיִין אֶת הַיְלָדִים:
(יח) וַיִּקְרָא מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִילֵּדֹת וַיֹּאמֶר לָהֶן מִדּוּעַ עֲשִׂיתֶן הַדָּבָר הַזֶּה וַתַּחֲיִין אֶת הַיְלָדִים:
(יט) וַתֹּאמְרֶן הַמִּילֵּדֹת אֶל פְּרָעָה כִּי לֹא כְנָשִׁים הַמִּצְרִית הָעֵבְרִית כִּי חַיּוֹת הִנֵּה בְּטָרִם תִּבּוֹא אֲלֵהֶן הַמִּילֵּדֹת וַיִּלְדוּ:
(כ) וַיִּטֹּב אֱלֹהִים לְמִילֵּדֹת וַיִּרְבּוּ הָעָם וַיַּעֲצֻמוּ מְאֹד:
(כא) וַיְהִי כִּי יָרְאוּ הַמִּילֵּדֹת אֶת הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים:
(כב) וַיֵּצֵא פְרָעָה לָכָל עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבֶּן הַיְלֹד הַיֹּאֲרָה תִשְׁלִיכֻהוּ וְכָל הַבַּת תַּחֲיִין:
(א) וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לִוִּי וַיִּקַּח אֶת בַּת לִוִּי:
(ב) וַתֵּהָרֵא הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּרְאֵהוּ אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא וַתִּצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יָרֵחַ:
(ג) וְלֹא יָכְלָה עוֹד הַצִּפְּנֵי וַתִּקַּח לוֹ תִּבְת גִּמְא וַתַּחֲמֶרָה בְּחֹמֶר וּבִצְפָת וַתִּשֶׂם בָּהּ אֶת הַיֶּלֶד וַתִּשֶׂם בְּסוּף עַל שְׁפַת הַיָּר:
(ד) וַתַּצְבֵּב אַחֲתוֹ מֵרָחֵק לִדְעָה מֶה יַעֲשֶׂה לוֹ:
(ה) וַתֵּרֶד בַּת פְּרָעָה לָרְחוֹץ עַל הַיָּר וְנַעֲרָתֶיהָ הִלְכֹת עַל יַד הַיָּר וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַתֵּבָה בַּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת אֲמָתָהּ וַתִּקְחָהּ:
(ו) וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נָעַר בֶּכֶה וַתַּחֲמַל עָלָיו וַתֹּאמֶר מִילֵּדִי הָעֵבְרִית זֶה:
(ז) וַתֹּאמֶר אַחֲתוֹ אֶל בַּת פְּרָעָה הַאֵלֶךְ וַקְרָאתִי לָהּ אִשָּׁה מִיִּנְקָת מִן הָעֵבְרִית וַתִּינֶק לָהּ אֶת הַיֶּלֶד:
(ח) וַתֹּאמֶר לָהּ בַת פְּרָעָה לִכִּי וַתֵּלֶךְ הָעֵלְמָה וַתִּקְרָא אֶת אִם הַיֶּלֶד:
(ט) וַתֹּאמֶר לָהּ בַת פְּרָעָה הַיִּלְכִי אֶת הַיֶּלֶד הַזֶּה וְהִינֵקְהוּ לִי וְאֲנִי אֶתֶּן אֹתוֹ שְׂכָרְךָ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה הַיֶּלֶד וַתִּנְיָקֵהוּ:
(י) וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַתִּבְאֶהוּ לְבַת פְּרָעָה וַיְהִי לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן הַיָּמִים מִשִּׁיתָהּ:
(יא) וַיְהִי בְיָמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אָחִיו וַיִּרְא בְּסִבְלָתָם וַיִּרְא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עֲבָרִי מֵאֲחִיו:
(יב) וַיִּפֹּן כֹּה וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיֵּר אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחֹל:
(יג) וַיֵּצֵא בָיִם הַשָּׁנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי אֲנָשִׁים עֹבְרִים נָצִים וַיֹּאמֶר לָרָשָׁע לָמָּה תִּכֶּה רַעֲךָ:
(יד) וַיֹּאמֶר מִי שְׂמֶךָ לְאִישׁ שֶׁר וְשָׁפֹט עָלֵינוּ הַלְהַרְגֵנִי אֶתָּה אִמֵּר כַּאֲשֶׁר הִרְגָת אֶת הַמִּצְרִי וַיִּירָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אָכֵן נֹדַע הַדָּבָר:
(טו) וַיִּשְׁמַע פְּרָעָה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לְהַרְגוֹ אֶת מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פְרָעָה וַיָּשָׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּעָר:
(טז) וַלְכָהֶן מִדְיָן שִׁבְעַת בָּנוֹת וַתִּבְאֶנָּה וַתְּדַלְּנָה וַתִּמְלֶאנָה אֶת הָרֶהֱטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן אֲבִיהֶן:
(יז) וַיָּבִיאוּ הָרָעִים וַיִּגְרְשׁוּם וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשַׁעַן וַיִּשְׁקוּ אֶת צֹאנָם:
(יח) וַתִּבְאֶנָּה אֶל רְעוּאֵל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מִדּוּעַ מֵהִרְתֶּן בָּא הַיּוֹם:
(יט) וַתֹּאמְרֶן אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרָעִים וְגַם דָּלָה דָּלָה לָנוּ וַיִּשְׁקוּ אֶת הַצֹּאן:
(כ) וַיֹּאמֶר אֶל בְּנֹתָיו וְאִי לָמָּה זֶה עֲזַבְתֶּן אֶת הָאִישׁ קִרְאָן לוֹ וַיֹּאכֵל לֶחֶם:
(כא) וַיֹּאֲלֵ מֹשֶׁה לְשִׁבְתָּ אֶת הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת צִפְרָה בִּתּוֹ לְמֹשֶׁה:
(כב) וַתֵּלֶד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ גֶּרְשֵׁם כִּי אָמַר גֵּר הֵייתִי בְּאֶרֶץ נֹכְרִיָה:
(כג) וַיְהִי בְיָמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּאָּנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיַּעֲזֶקוּ וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה:
(כד) וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אֲבֹרָהֶם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב:
(כה) וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּדַּע אֱלֹהִים:
(א) וּמֹשֶׁה הָיָה רָעָה אֶת צֹאן יִתְרוֹ חֹתֵנו כֹּהֵן מִדְיָן וַיִּנְהַג אֶת הַצֹּאן אַחֵר הַמִּדְבָּר וַיָּבֵא אֶל הָר הָאֱלֹהִים חִרְבָּה:
(ב) וַיִּרְא מֶלֶךְ ה' אֱלֹוֹ בְּלִבַּת אִשׁ מִתּוֹךְ הַסֶּהַר וַיִּרְא וְהִנֵּה הַסֶּהַר בָּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסֶּהַר אֵינֶנּוּ אֲכָל:
(ג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲסֹרָה נָא וְאִרְאָה אֶת הַמֶּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסֶּהַר:
(ד) וַיֹּאֲרֵ ה' כִּי סָר לְרָאוֹת וַיִּקְרָא אֱלֹוֹי אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֶּהַר וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הַנִּי:
..... סֵרְגוֹן מֵאֲכָד, או סֵרְגוֹן הַגְּדוֹל (אַכַּדִּית: šarru-kin, המאה ה-24 לפנה"ס - המאה ה-23 לפנה"ס), הִיָּה מְקִים
הַאִימְפֵּרִיָּה הַאֲכַדִּית וּמִיִּסַּד הָעִיר אַכַּד. הַאִימְפֵּרִיָּה שֶׁל סֵרְגוֹן חִלְשָׁה עַל כָּל מַסּוּפּוּטִיָּה וְעַל שְׁטָחִים נִרְחָבִים נֹסְפִים.
גְּדוּלְתוֹ הַצְּבָאִית שֶׁל סֵרְגוֹן הִפְכָּה אוֹתוֹ לְדִמּוֹת אַגְדִּית וּלְמוֹשָׁא הָעֵרָצָה לְאוֹרֶךְ אַלְפֵי שָׁנִים.

טקסט אשורי מהמאה ה-7 לפנה"ס המכונה "לידת סרגון" או "האוטוביוגרפיה של סרגון" מספר על עלייתו של סרגון בגוף ראשון. מקור הטקסט אינו ידוע, וייתכן כי הוא נכתב בחצרו של המלך האשורי סרגון השני, כדי לפאר את שמו של סרגון.

1. אנוכי סרגון המלך החזק מלך אכד.
2. אמי כהנת גדולה (ממעמד ה'נדייתום'. כהנות שאסור להן להתעבר). את אבי לא ידעתי (גיבור חסר אב).
3. אחי אבי ישבו בהרים (כלומר התכחשו לו).
4. עירי אוזרפני אשר לחוף נהר פרת תשכון.
5. אמי הכהנת הגדולה חִבְלַתְנִי (התעברה), בסתר ילדתני.
6. שמתני בתיבת גומא, ותאטום את הפתח בזפת.
7. השליכתני לנהר¹ (ואני) שוקע ועולה
8. נשאני הנהר אל אקי שואב המים (למרבה המזל הוא נמצא ע"י אקי).
9. אקי שואב המים בהשקיעו את הדלי אשר לו, העלני.
10. אקי שואב המים כבנו גדלני... (סוף ציטוט. בימים הרחוקים ההם, 632).

אני בטוח שכל אחד ואחת נזכר מיד במשה רבנו. ואכן הדמיון בין סרגון למשה רבנו הוא רב. נקודות הדמיון הן:

1. האם הסתירה את התינוק (וַתִּצְפְּנֵהוּ – אצל משה).
2. סכנת מות רחפה על התינוק (אצל סרגון גם על האם).
3. אם סרגון גילתה יוזמה ותושיה והכינה תיבת גומא אטומה בזפת. מזכיר מאד: וַתִּקַּח-לוֹ תֵּבֶת גֹּמָא וַתַּחְמְרָה בַּחֲמֵר וּבְזָפֶת וַתִּשֶׂם בָּהּ אֶת-הַיֶּלֶד.
4. התיבה הונחה במים.
5. אדם זר גילה את התינוק "במקרה" וגדל אותו.

שמות פרק ו

[...] (זט) וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי-לֵוִי לְתֹלְדֹתָם גִּרְשֹׁן וְקָהָת וּמְרָרִי וּשְׁנִי חִיִּי לִוִּי שִׁבְעָה וּשְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה:

(יז) בְּנֵי גִרְשֹׁן לְבִנֵּי וְשִׁמְעִי לְמִשְׁפַּחְתָּם:

(יח) וּבְנֵי קָהָת עֲמָרָם וַיִּצְחָר וְחִבְרֹן וְעִזִּיאֵל וּשְׁנִי חִיִּי קָהָת שְׁלֹשׁ וּשְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה:

(יט) וּבְנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַלֵּוִי לְתֹלְדֹתָם:

(כ) וַיִּקַּח עֲמָרָם אֶת-יֹכָבֶד בִּתּוֹ לִוִּי לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת-אֶהֱרֹן וְאֶת-מִשֶּׁה וּשְׁנֵי חִיִּי עֲמָרָם שִׁבְעָה וּשְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה:

(כא) וּבְנֵי יִצְחָר קָרַח וְנֹפֶג וְזִכְרִי:

(כב) וּבְנֵי עִזִּיאֵל מִישָׁאֵל וְאַלְצָפָן וְסֹתְרִי:

(כג) וַיִּקַּח אֶהֱרֹן אֶת-אֵלִישֶׁבֶע בִּתְ-עֲמִינָדָב אֶחָת נַחֲשֹׁן לִוִּי לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת-נָדָב וְאֶת-אֲבִיהוּא אֶת-אֶלְעָזָר וְאֶת-אִיתָמָר:

(כד) וּבְנֵי קָרַח אֶסִּיר וְאַלְקָנָה וְאַבְיָאָסָף אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַקָּרָחִי:

(כה) וְאַלְעָזָר בֶּן-אֶהֱרֹן לָקַח-לוֹ מִבְּנוֹת פְּוִטִּיאֵל לִוִּי לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת-פִּינְחָס אֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם לְמִשְׁפַּחְתָּם:

(כו) הוּא אֶהֱרֹן וּמִשֶּׁה אֲשֶׁר אָמַר ה' לָהֶם הוֹצִיאוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל-צִבְאָתָם:

(כז) הֵם הַמְּדַבְּרִים אֶל-פְּרֹעֹה מֶלֶךְ-מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: [...]

¹ הפוך ממשה: וַתִּשֶׂם בָּהּ אֶת-הַיֶּלֶד. התיבה נסחפה בזרם.